

Bài 1
CHÍNH SÁCH NGOẠI THƯƠNG
Giới thiệu môn học

Vũ Thành Tụ Anh
Trường Chính sách công và Quản lý Fulbright
26/02/2018

Nội dung trình bày

- ❧ Giới thiệu khái quát về Đề cương môn học
- ❧ Tầm quan trọng của thương mại quốc tế
- ❧ Giới thiệu các chủ đề chính của thương mại quốc tế

Nhóm giảng viên

-
- ☞ Vũ Thành Tự Anh E-Mail : anh.vu@fuv.edu.vn
  - ☞ James Riedel E-Mail : riedel.james@fuv.edu.vn
  - ☞ Đào Thị Ngọc E-Mail : ngoc.dao@fuv.edu.vn

Mục tiêu của môn học

- ☞ Trình bày những lý thuyết thương mại quốc tế cơ bản.
- ☞ Giúp học viên hiểu và giải thích chính sách thương mại của các quốc gia, mô thức trao đổi thương mại giữa các nước, các thể chế thương mại quốc tế ở cấp độ toàn cầu, khu vực, và quốc gia, vai trò của GATT/WTO.
- ☞ Trang bị năng lực phân tích và đánh giá các chính sách thương mại, phối hợp chính sách thương mại và công nghiệp nhằm hiện thực hóa các lợi thế so sánh và thúc đẩy tăng trưởng thương mại bền vững.

Nội dung của môn học

☞ Phần một – “*Lý thuyết thương mại quốc tế*”

☞ Giới thiệu các khái niệm và phương pháp chính của thương mại quốc tế và minh họa chúng bằng các ứng dụng thực tế (các mô hình cổ điển như mô hình lợi thế so sánh của David Ricardo, mô hình Heckscher-Ohlin, mô hình thương mại trong điều kiện có lợi thế kinh tế nhờ quy mô v.v.)

☞ Phần hai – “*Chính sách thương mại quốc tế*”

☞ Phân tích so sánh từ góc độ phúc lợi; chính sách thương mại khi thị trường nội địa bị biến dạng; các hiệp định thương mại quốc tế ở cấp độ song phương, vùng, và đa phương; chi phí và lợi ích của việc bảo vệ tỷ giá hối đoái; và những tranh luận hiện nay về chính sách thương mại quốc tế.

Giáo trình và điểm số

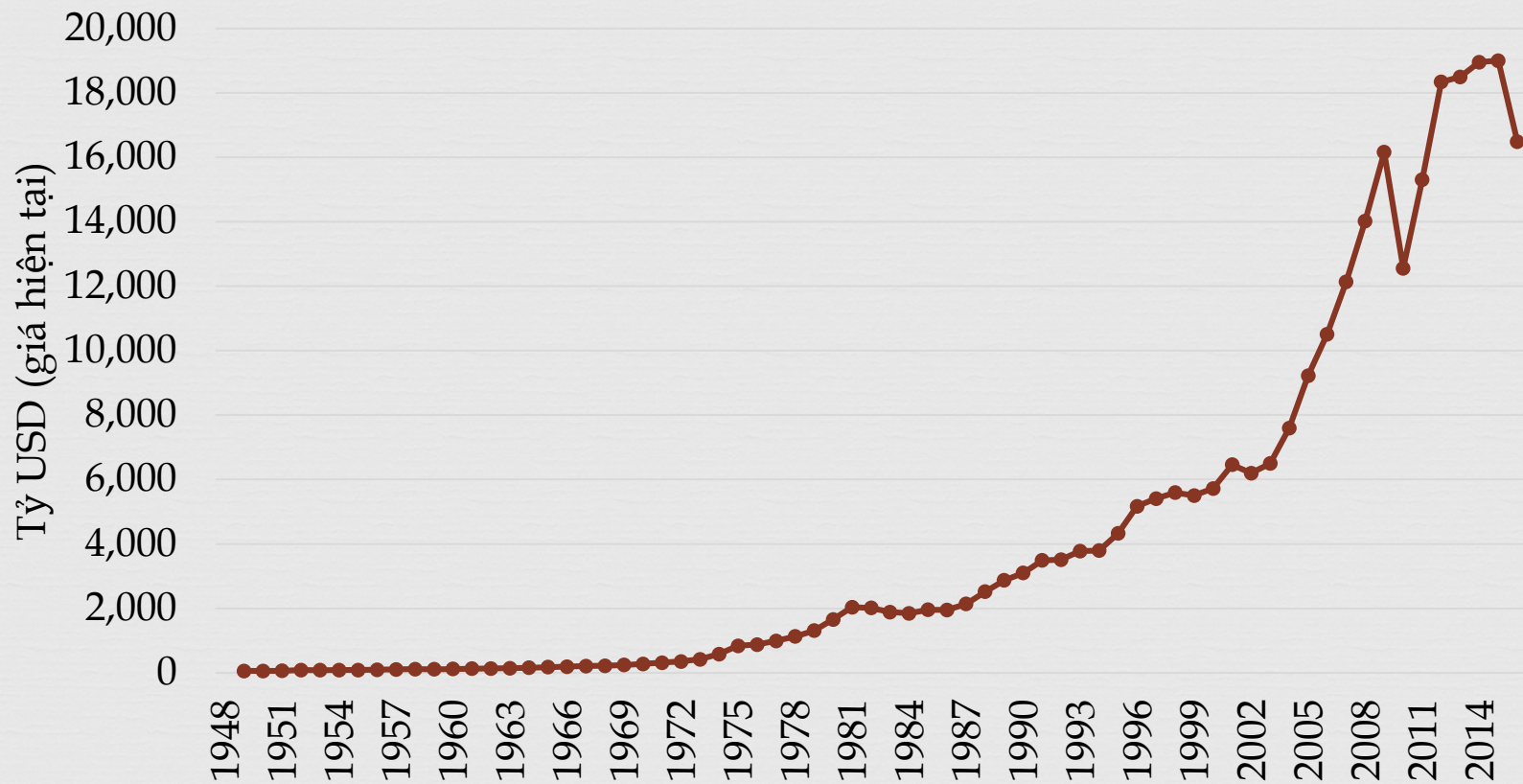

- ❧ **Giáo trình** chính được sử dụng trong môn học này là: Krugman, Obstfeld, và Melitz (2014), *International Economics*, 9th ed., Addison-Wesley. (Ký hiệu là **KOM**)
- ❧ **Điểm tổng hợp** được tính theo trọng số như sau:
  - ❧ Tham gia trên lớp: 10%
  - ❧ Bài tập: 20%
  - ❧ Thi giữa kỳ: 40%
  - ❧ Đề án nhóm cuối kỳ: 30%

Tầm quan trọng của thương mại quốc tế

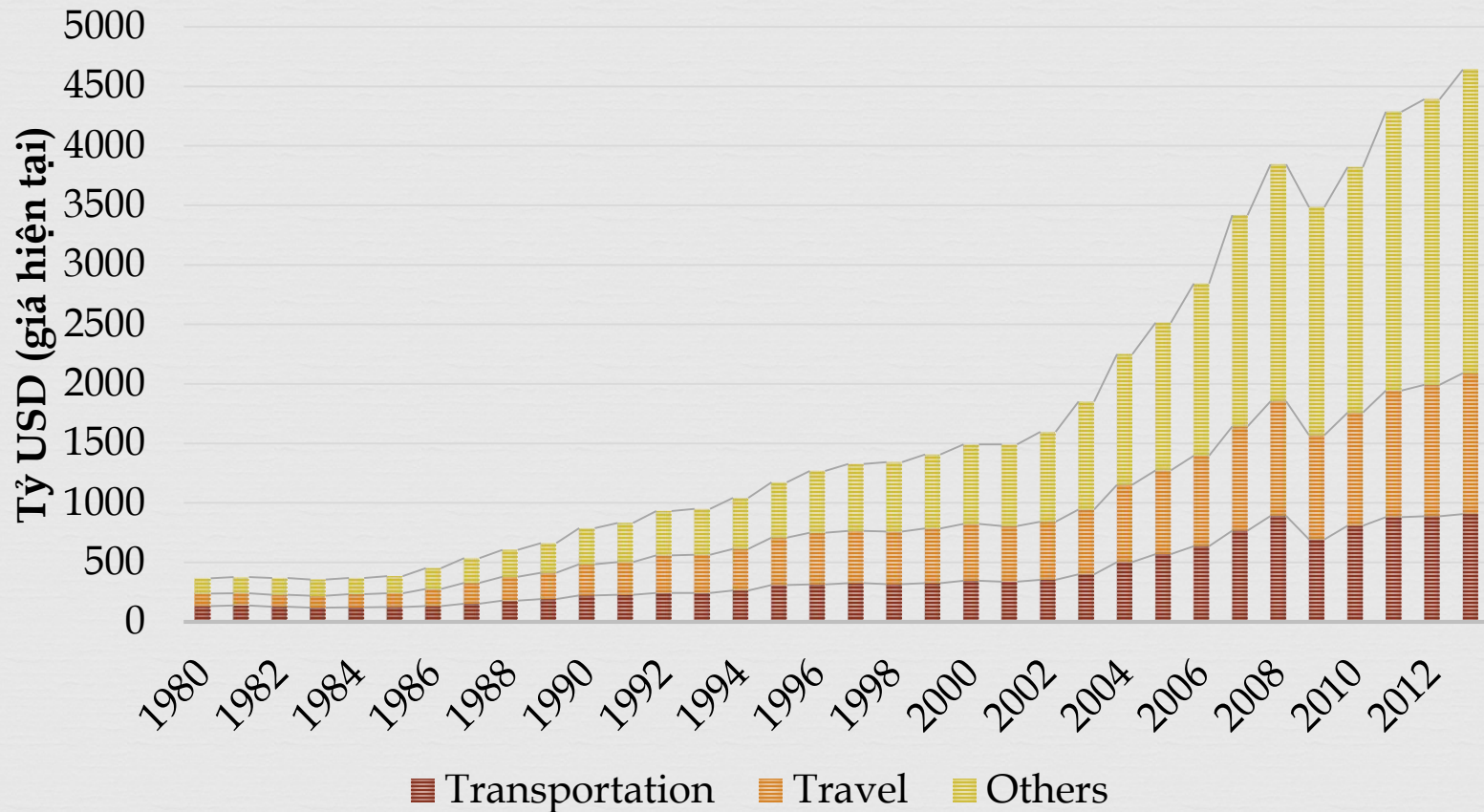
Kim ngạch xuất khẩu hàng hóa

Tầm quan trọng của thương mại quốc tế

XUẤT KHẨU DỊCH VỤ THƯƠNG MẠI

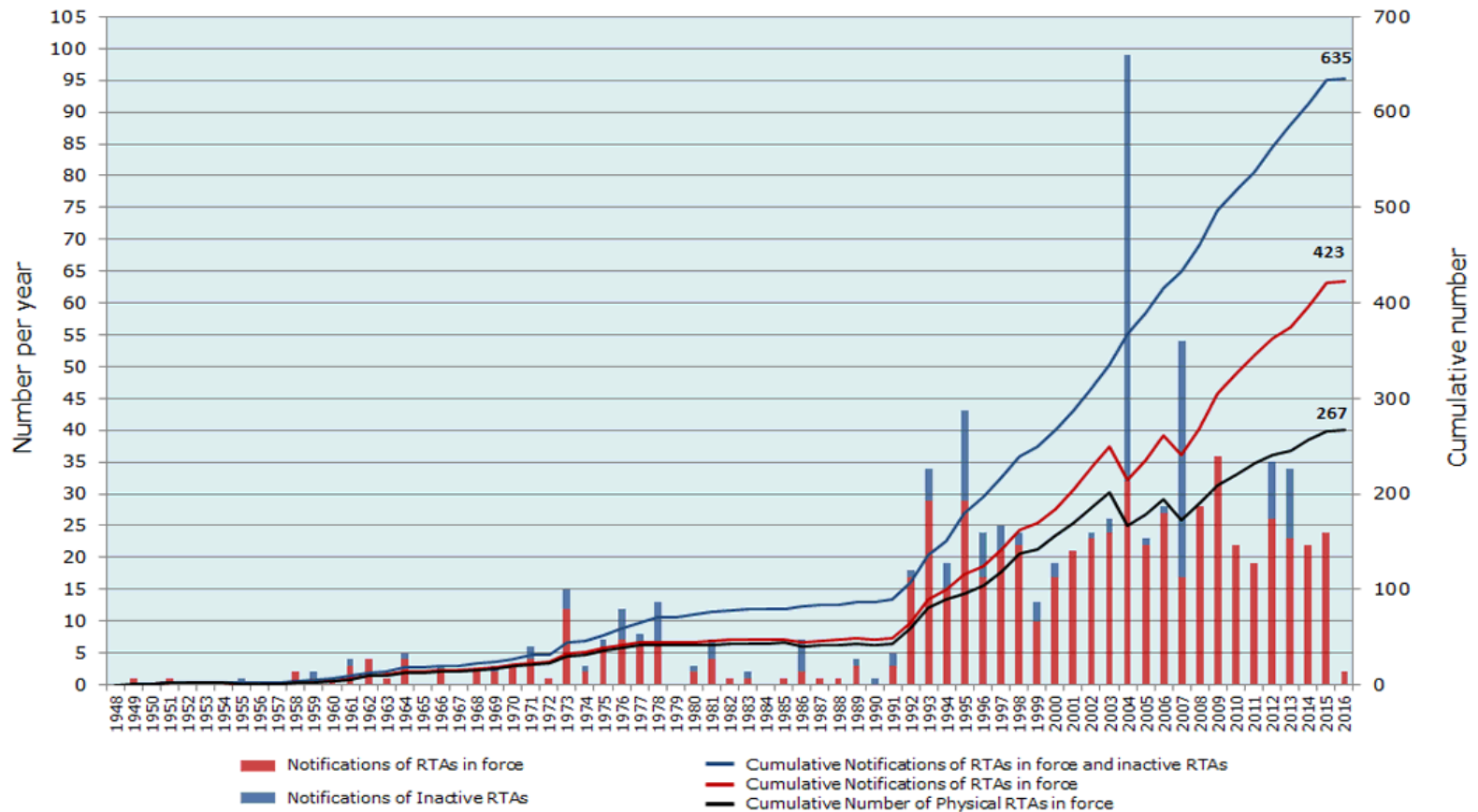

Nguồn: WTO

Tầm quan trọng của thương mại quốc tế

Evolution of Regional Trade Agreements in the world, 1948-2016

Note: Notifications of RTAs: goods, services & accessions to an RTA are counted separately. Physical RTAs: goods, services & accessions to an RTA are counted together. The cumulative lines show the number of notifications/physical RTAs that were in force for a given year.

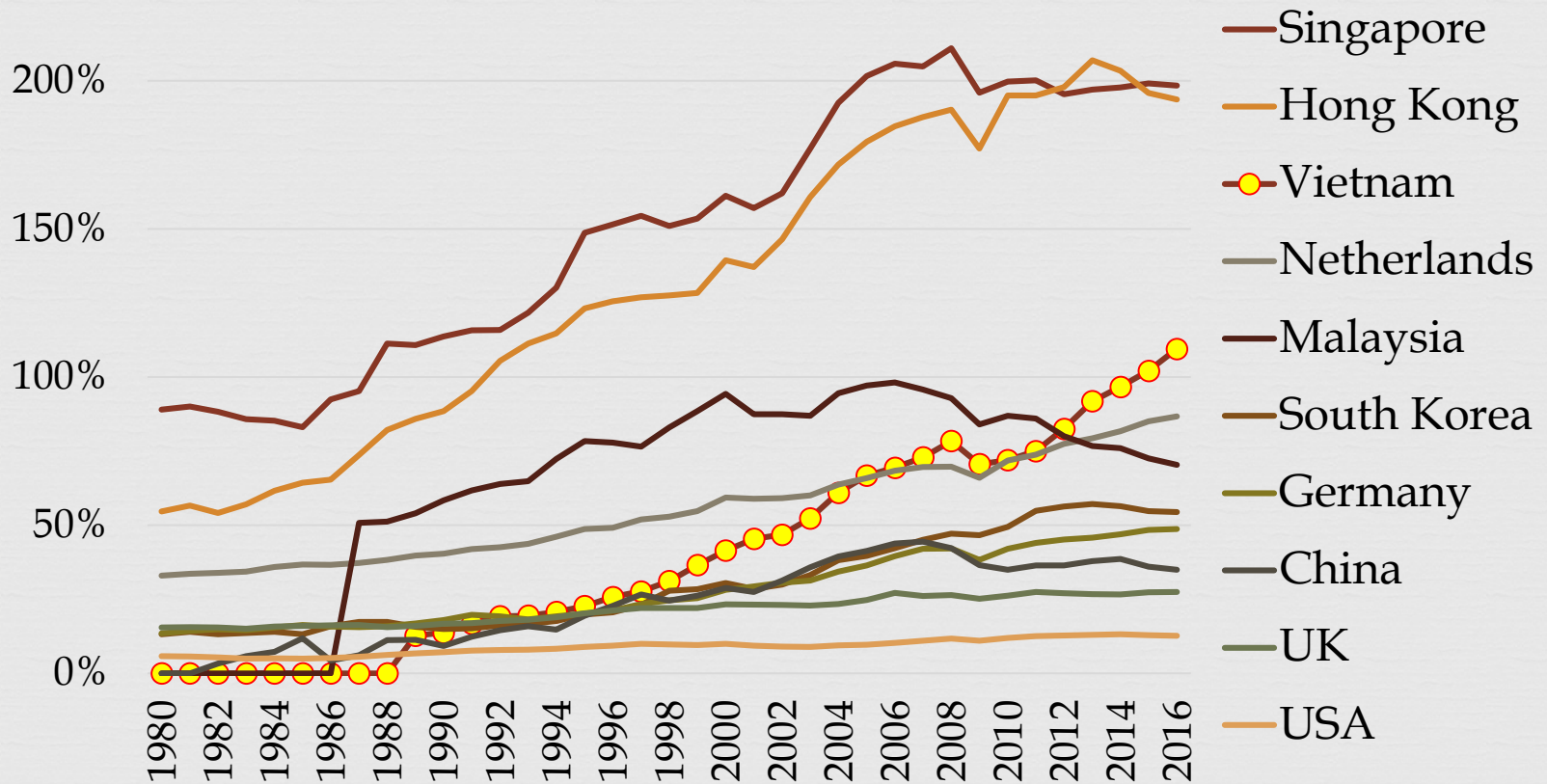
Source: WTO Secretariat.

Nguồn: WTO

Tầm quan trọng của thương mại quốc tế

Xuất khẩu/GDP (% , giá cố định 2010)

Nguồn: WTO

Các chủ đề Thương mại quốc tế

- ❧ Lợi ích từ thương mại
- ❧ Mô thức thương mại
- ❧ Chủ nghĩa bảo hộ
- ❧ Cán cân thanh toán
- ❧ Xác định tỷ giá hối đoái
- ❧ Phối hợp chính sách quốc tế
- ❧ Thị trường vốn quốc tế.

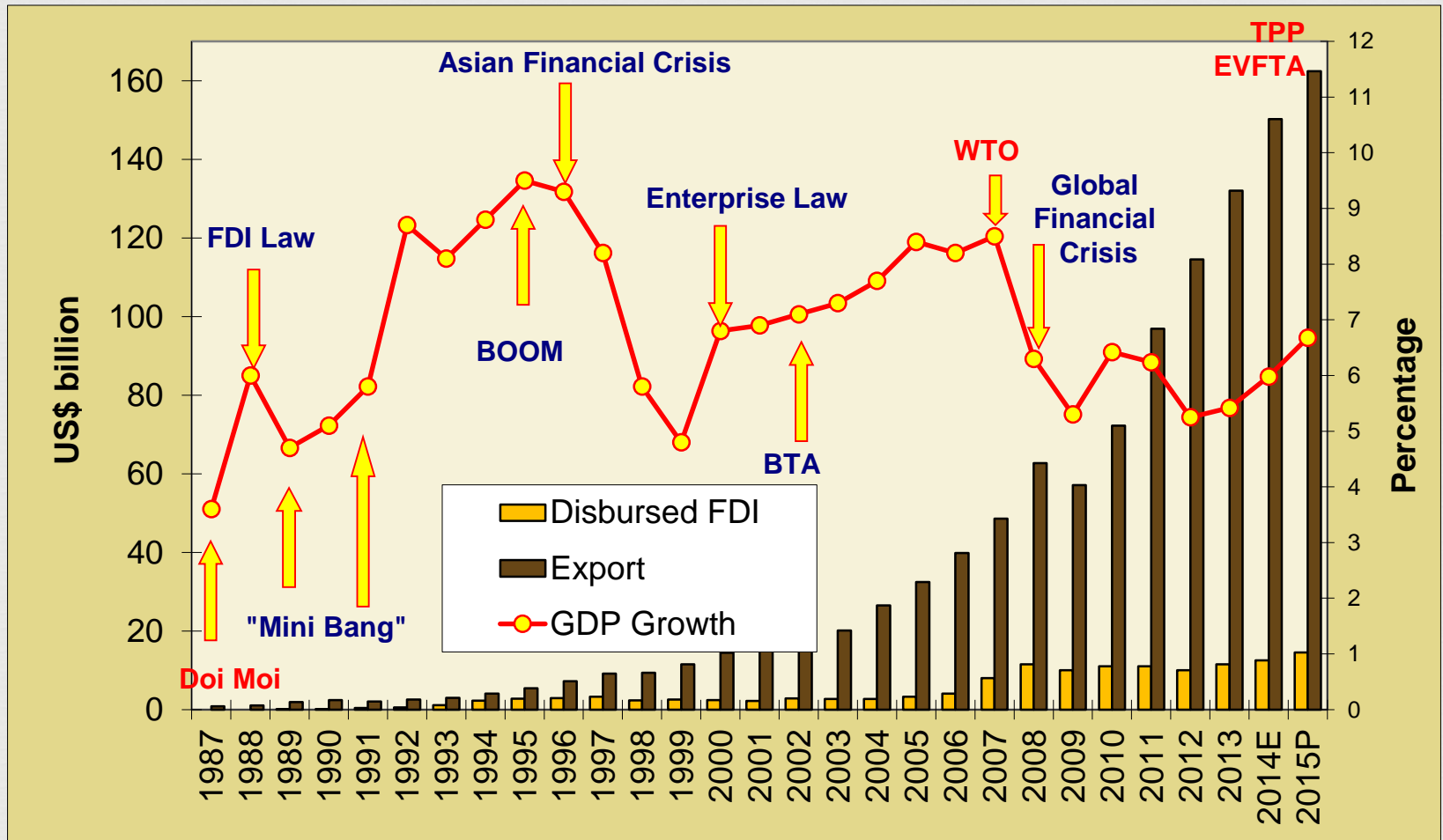
Lợi ích từ thương mại

- ❧ Có lẽ nhận thức quan trọng nhất trong kinh tế học quốc tế là *thương mại đem lại lợi ích cho tất cả các bên*
  - ❧ Xuất - nhập khẩu hàng hóa và dịch vụ
  - ❧ Đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI)
  - ❧ Di dân quốc tế
  - ❧ Vay mượn quốc tế
- ❧ Vấn đề gây tranh cãi chủ yếu: Phân phối lợi ích không công bằng
  - ❧ Giữa các quốc gia: Chuyên môn hóa bất lợi (bẫy công nghệ thấp)
  - ❧ Trong một quốc gia: Nhóm được lợi sv. Bị thiệt

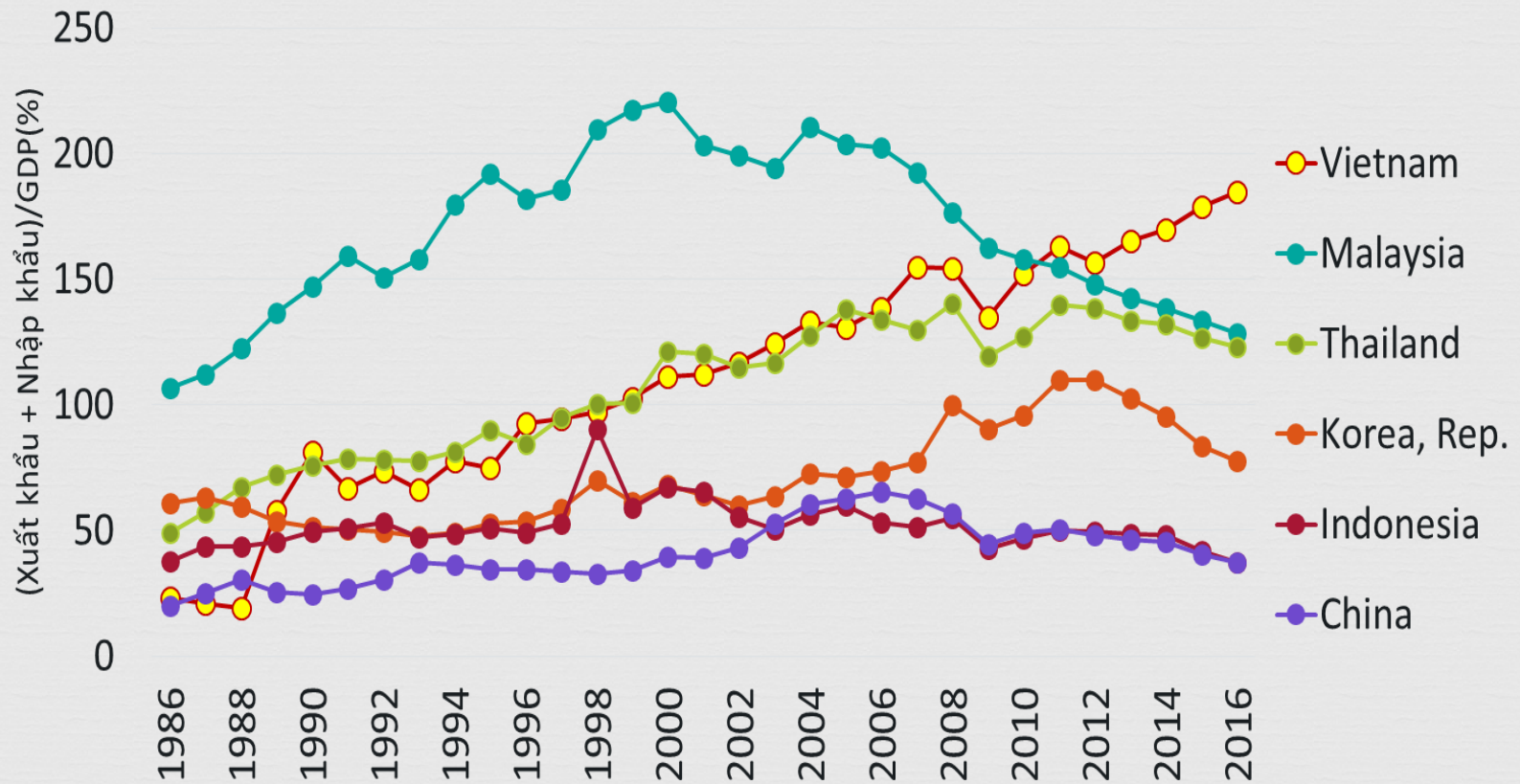

Xuất khẩu, FDI và tăng trưởng kinh tế

Nguồn: Niên giám Thống kê và Bộ Kế hoạch và Đầu tư

Độ mở của nền kinh tế VN so với khu vực

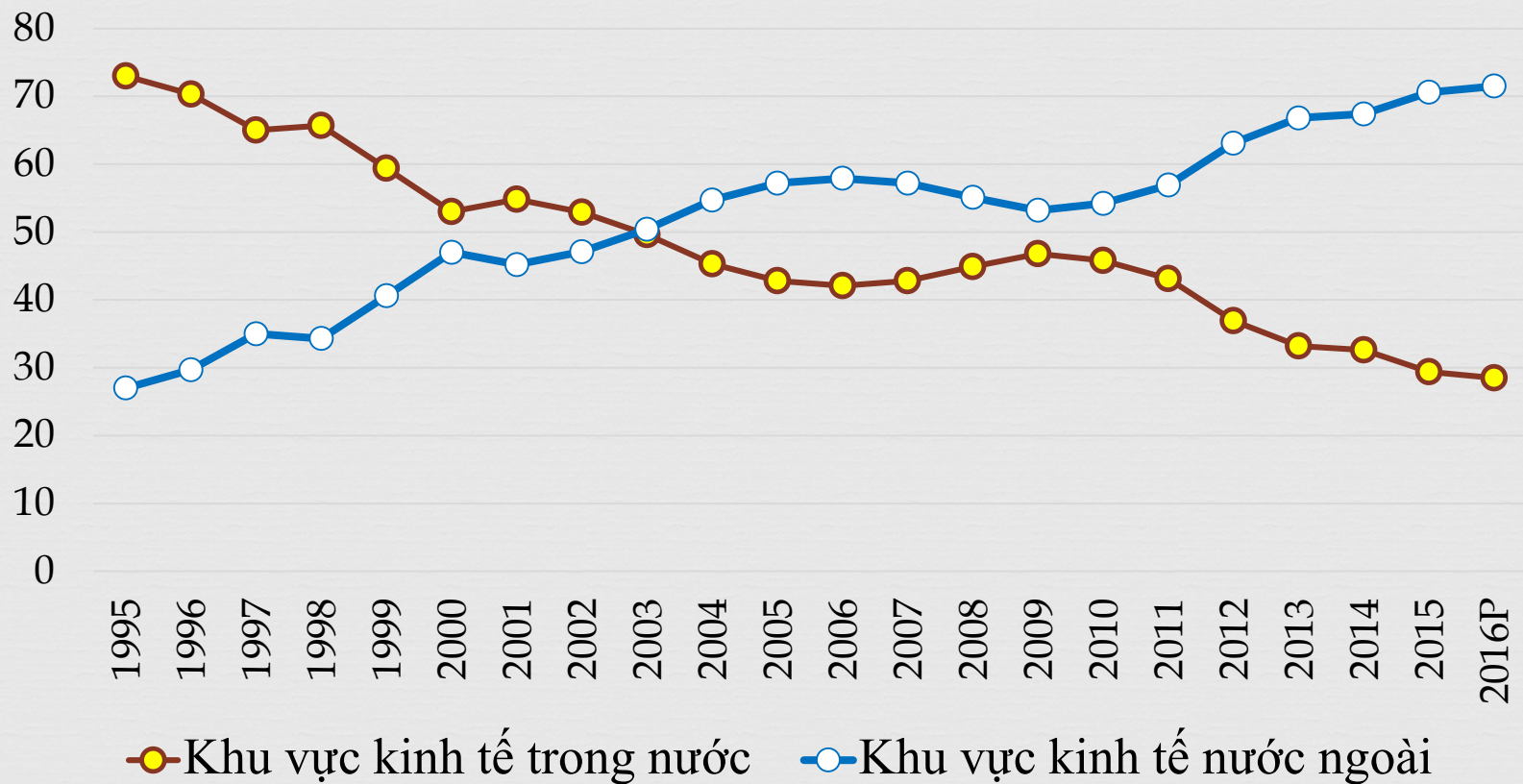

Nguồn: World Development Indicators

Xuất khẩu ngày càng phụ thuộc FDI

Cơ cấu xuất khẩu theo KV kinh tế (%)

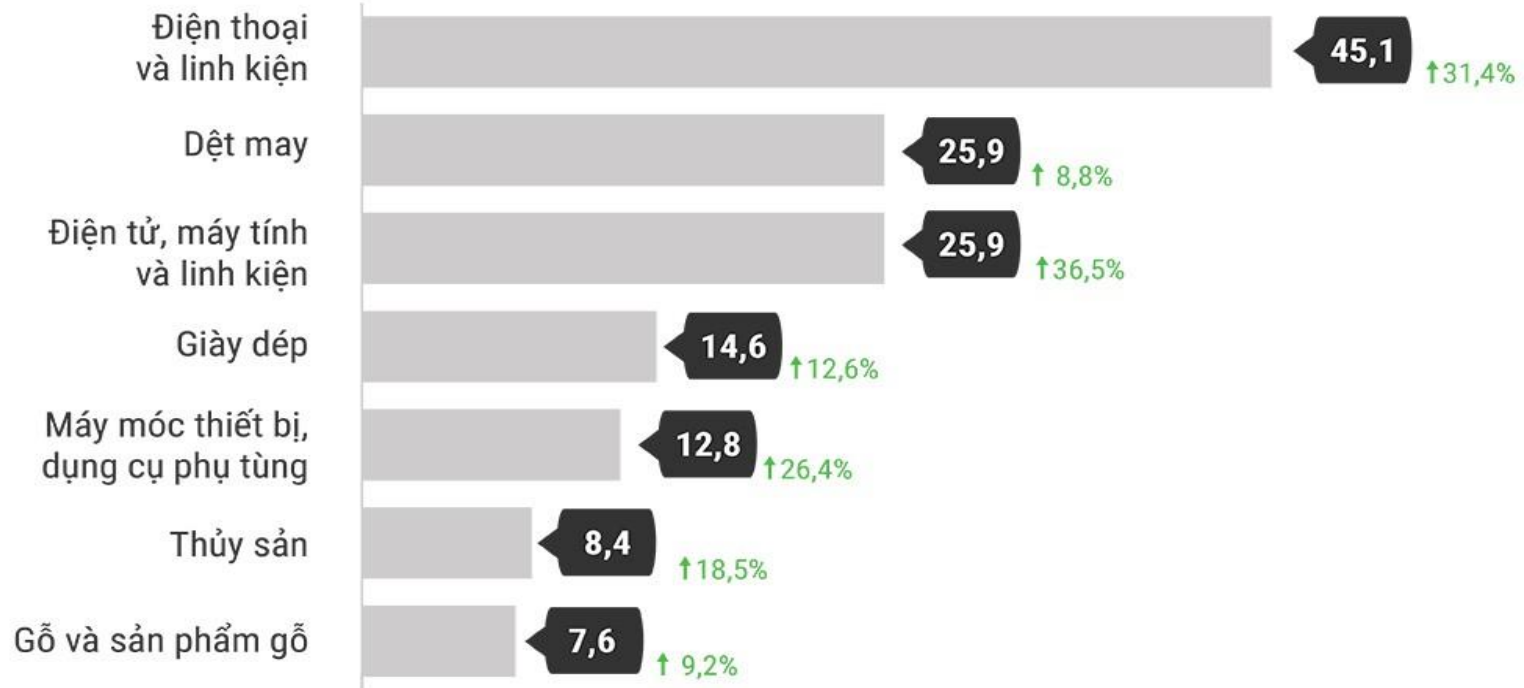

Nguồn: Tổng cục Thống kê

Xuất khẩu ngày càng phụ thuộc FDI

KIM NGẠCH XUẤT KHẨU MỘT SỐ MẶT HÀNG CHỦ LỰC NĂM 2017

(So với năm 2016, đơn vị: tỷ USD)

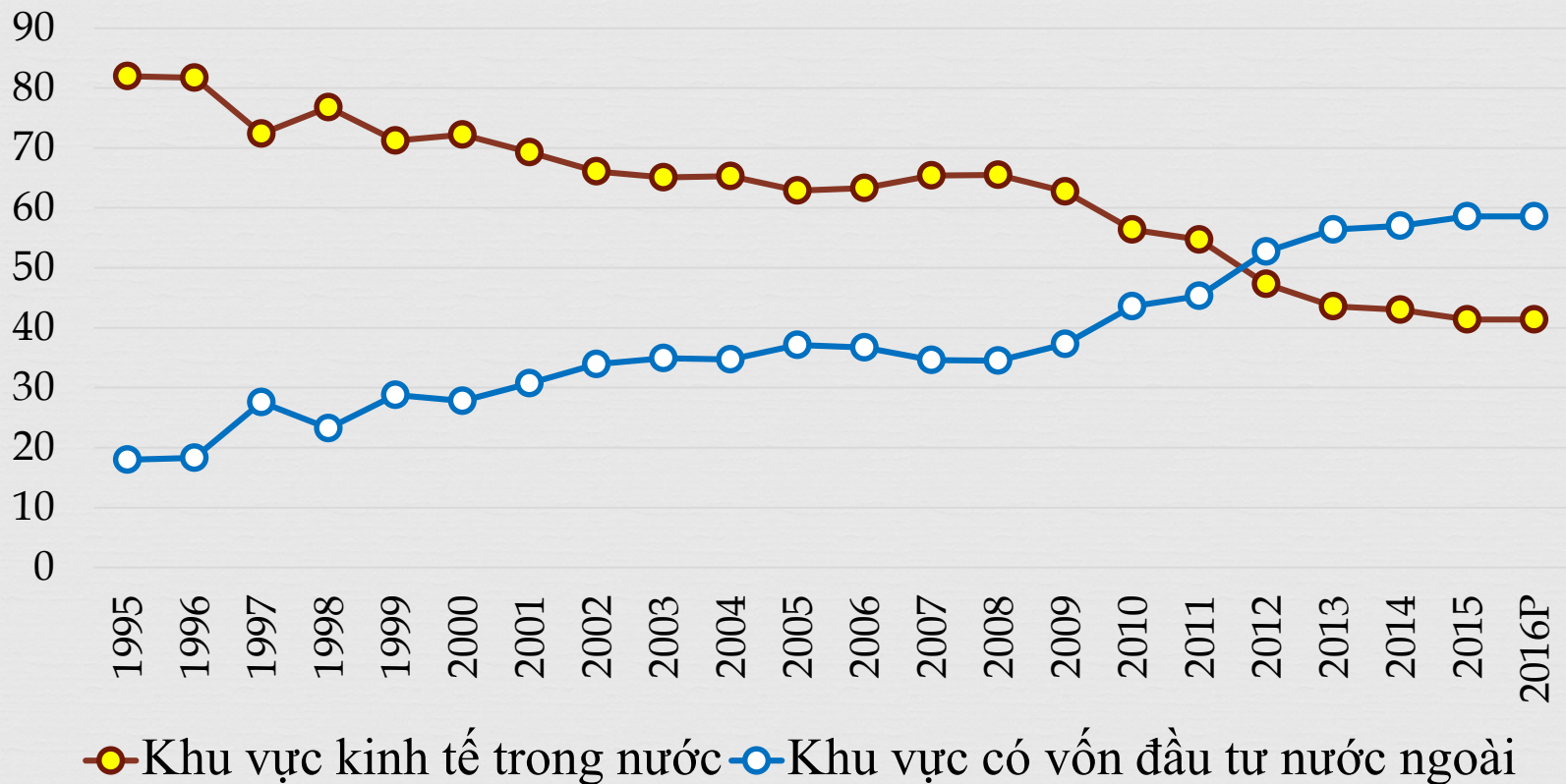

Nhập khẩu ngày càng phụ thuộc FDI

Cơ cấu nhập khẩu theo KV kinh tế (%)

Nguồn: Tổng cục Thống kê

Mô thức thương mại quốc tế

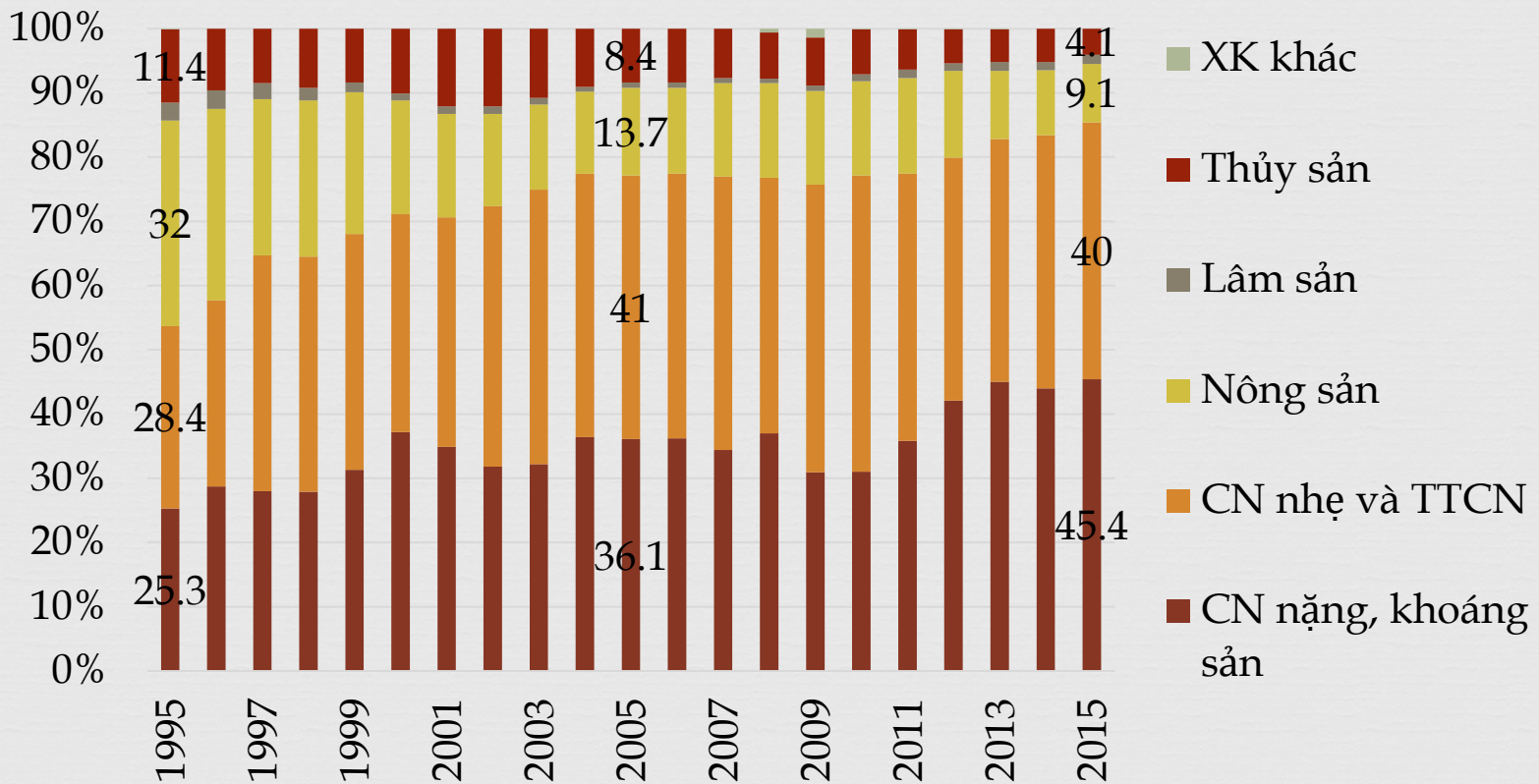

- ❧ Mô thức thương mại quốc tế - ai bán cái gì cho ai?
- ❧ Mô thức này phụ thuộc vào nhiều nhân tố:
  - ❧ Lợi thế so sánh
  - ❧ Khoảng cách địa lý
  - ❧ Tỷ giá hối đoái v.v.

Việt Nam xuất khẩu cái gì?

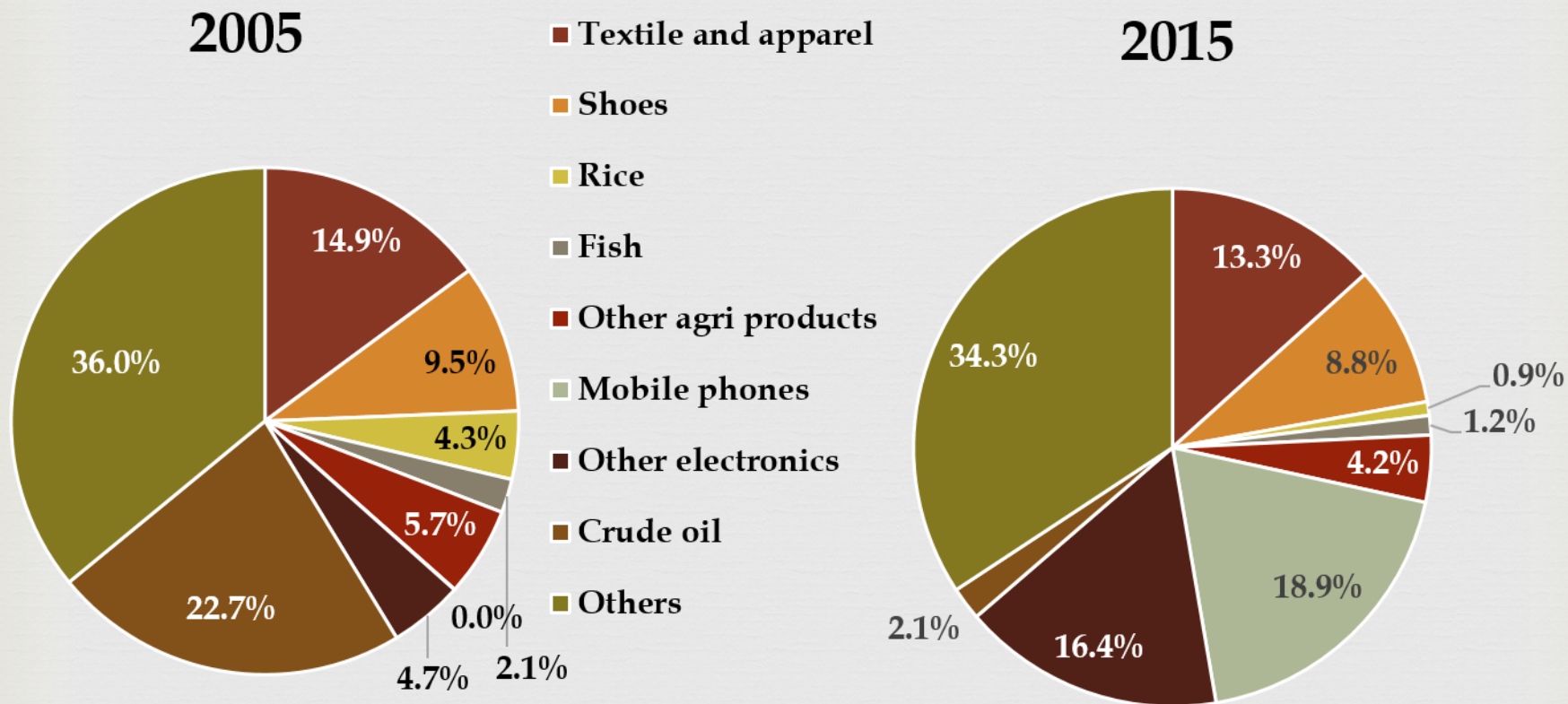

Cơ cấu xuất khẩu theo ngành kinh tế (%)

Cấu trúc xuất khẩu của Việt Nam (%)

2005 vs 2015

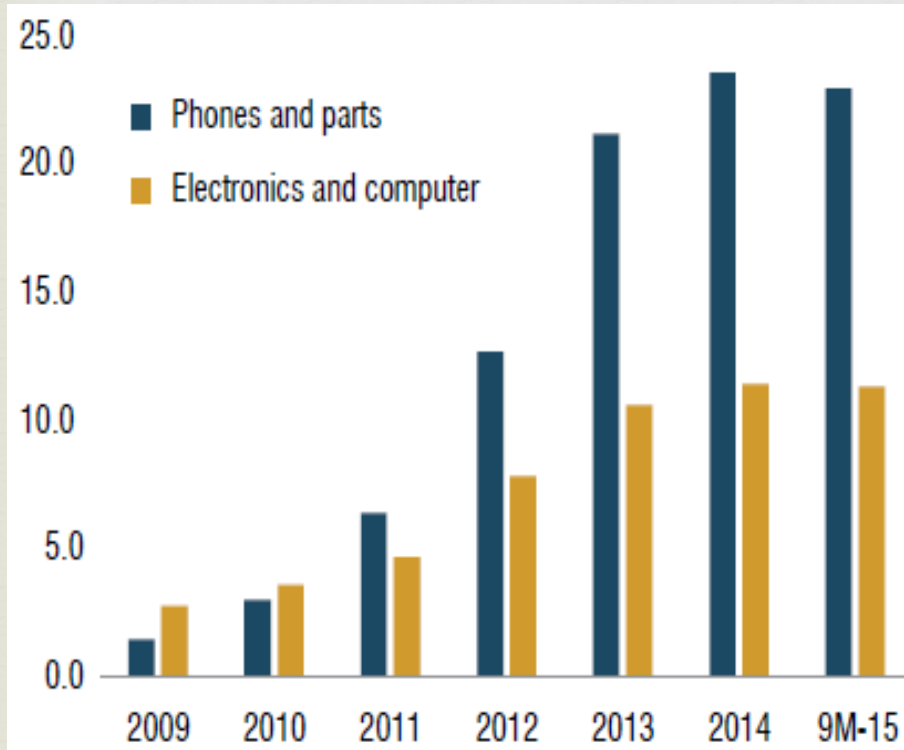

Nguồn: Tổng cục Thống kê

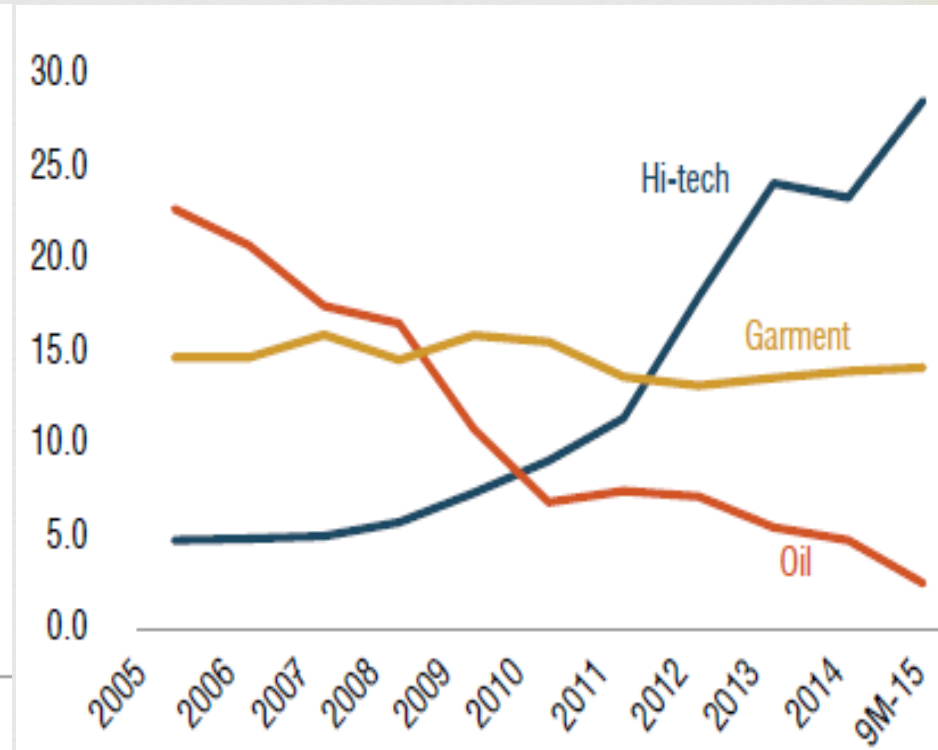

Xuất khẩu sản phẩm công nghệ cao

Exports of high-tech (US\$ billion)

Share of export value (% of total)

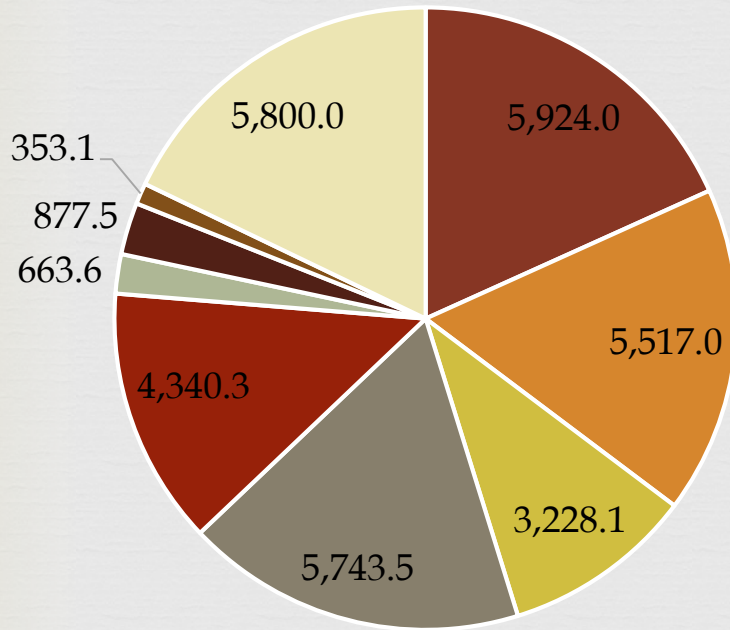

Nguồn: Tổng cục Thống kê

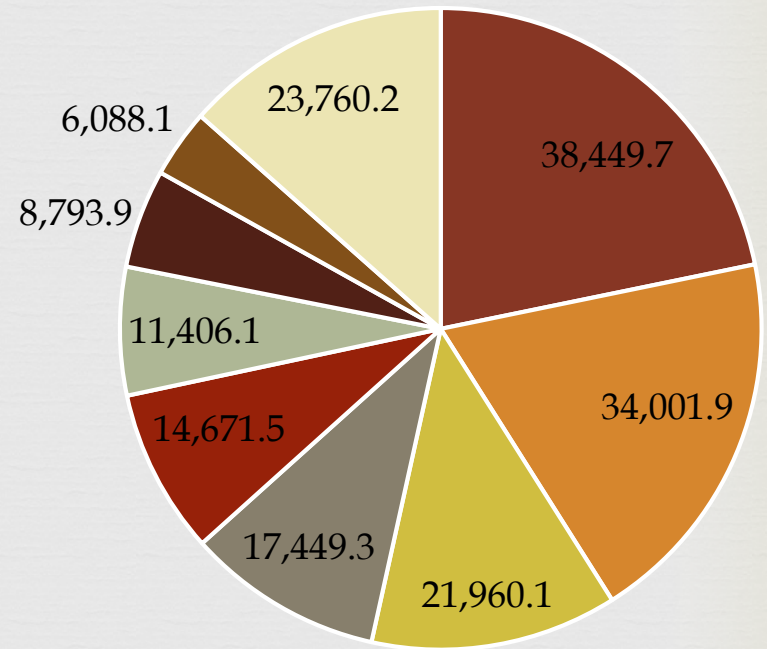
Việt Nam xuất khẩu cho ai?

2005

2016

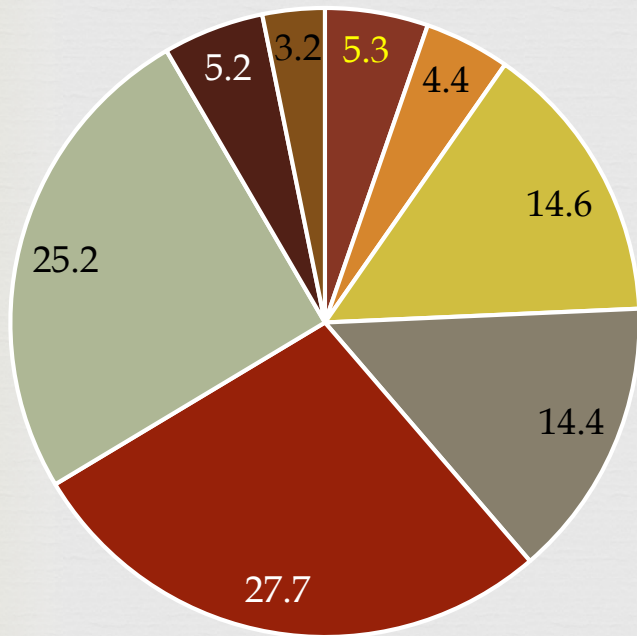

Nguồn: Tổng cục Thống kê

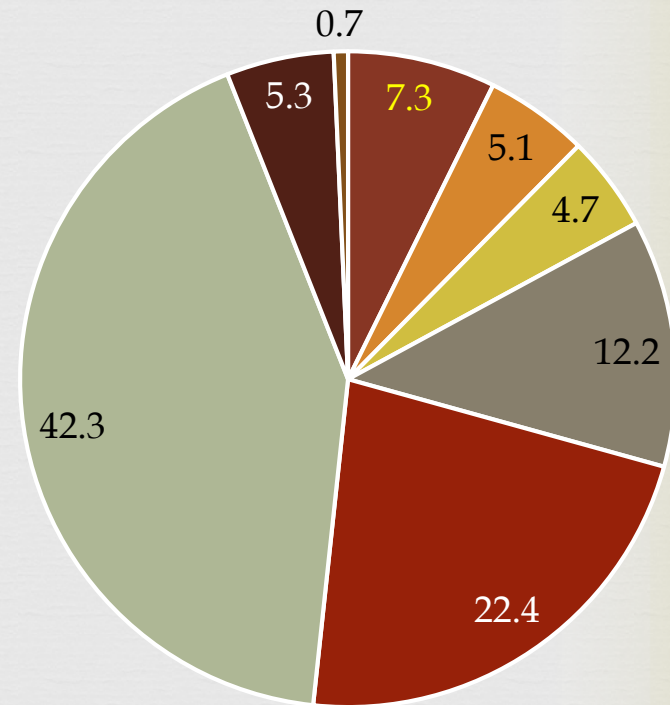
Việt Nam nhập khẩu gì?

2005

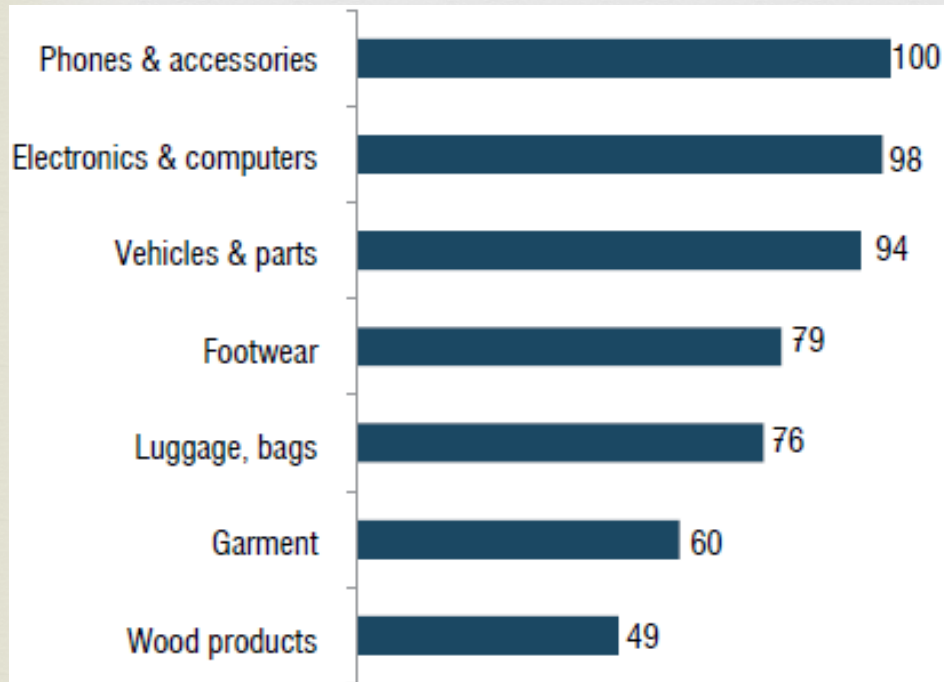
2015

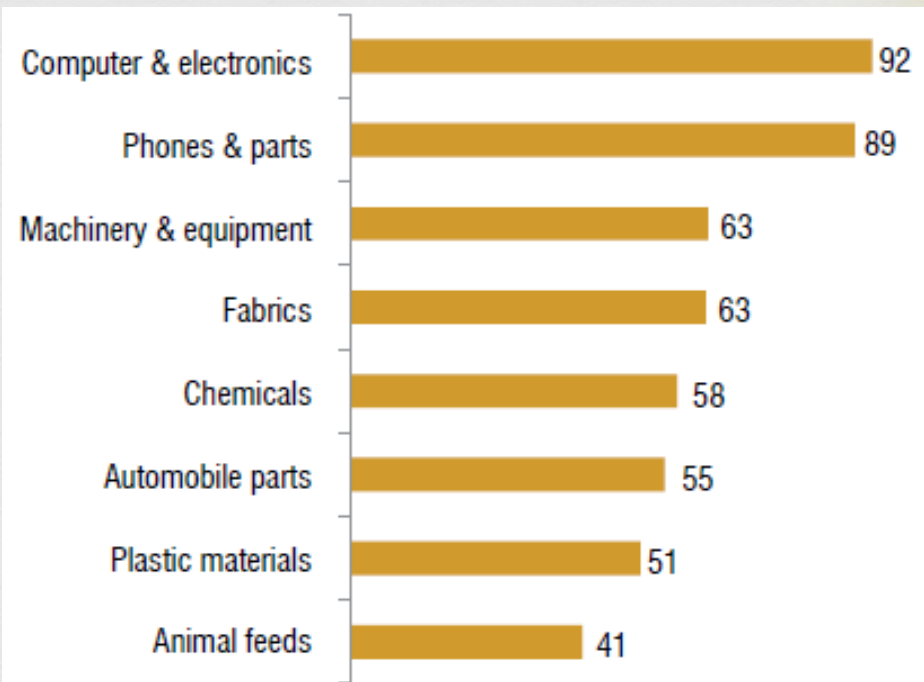
Nguồn: Tổng cục Thống kê

Cả xuất và nhập khẩu đều phụ thuộc rất nhiều vào FDI

Exports by FDI sector (% of total)

Imports by FDI sector (% of total)

Source: General Statistical Office

Giao thương đến mức độ nào

- ✧ Mặc dù lợi ích từ thương mại là lý thuyết quan trọng nhất, song vẫn tồn tại tranh luận dai dẳng về **mức độ giao thương** bao nhiêu là tối ưu hay chấp nhận được.
- ✧ Gốc rễ của các tranh luận này nằm ở chỗ các lợi ích và chi phí từ thương mại được **phân phối** như thế nào.

Làn sóng hội nhập ồ ạt của Việt Nam

